

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 193/05-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť M. K., H., zastúpeného advokátom JUDr. P. K., K., ktorou namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1041/93 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1041/93 p o r u š i l právo M. K., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. M. K. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice - okolie p o v i n n ý mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. M. K. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice - okolie p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 21. septembra 2005 č. k. I. ÚS 193/05-6 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. K., H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1041/93 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ podal 30. septembra 1993 bývalému Okresnému súdu Košice - vidiek návrh na začatie konania o vyslovenie neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru proti odporcovi PD K. Dňa 27. septembra 1994 okresný súd zamietol návrh sťažovateľa. Proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací súd tak, že zmenil napadnutý rozsudok okresného súdu v časti o zamietnutí návrhu a tomuto návrhu vyhovel. Výrok okresného súdu týkajúci sa náhrady mzdy odvolací súd zrušil a v tejto časti vec vrátil na nové prerokovanie okresnému súdu. Spis bol okresnému súdu vrátený 5. mája 1995. Po vrátení veci okresnému súdu sa prvé pojednávanie konalo až 4. júna 1996. Nasledovalo niekoľko pojednávaní vo veci, ktoré boli podľa názoru sťažovateľa odročované na neprimerane dlhú dobu alebo na neurčito. Posledné pojednávanie sa vo veci uskutočnilo 14. decembra 1999.

Sťažovateľ zastáva názor, že neexistujú pochybnosti o tom, že v dôsledku nedôvodných prietáhov zo strany súdu vec nebola vybavená za takmer 12 rokov. Príčinu prietáhov vidí sťažovateľ v tom, že okresný súd v rámci prípravy pojednávania nepostupoval dostatočne dôsledne, odročoval pojednávania za účelom vyžiadania listín, ktoré si okresný súd mohol vyžiadať aj mimo pojednávania. V roku 1996 a najmä v roku 1998 súd vykonal viacero pojednávania, ktoré boli podľa názoru sťažovateľa odročené v dôsledku jeho slabej prípravy na pojednávanie, čo spôsobovalo prietahy, ktoré účastníci konania nezavinili.

Za zjavne nedôvodné prietahy zo strany súdu považuje sťažovateľ pasivitu okresného súdu v období po vrátení veci z odvolacieho súdu. Taktiež v období od 5. augusta 1996 do 22. septembra 1997 okresný súd nenariadil žiadny termín pojednávania. Taktiež obdobie medzi pojednávaniami od 19. januára 1998 do 29. júna 1998, ako aj obdobie od 12. januára 1999 do 9. novembra 1999 sťažovateľ považuje za nedôvodné prietahy. Za osobitne dôležitú považuje sťažovateľ skutočnosť, že od 14. decembra 1999 do podania ústavnej sťažnosti okresný súd nenariadil a ani nevykonal žiadne pojednávanie.

1. 2. Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo M. K. (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice - okolie, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1041/93 porušené bolo.

Okresnému súdu Košice - okolie sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1041/93 konal bez zbytočných prietahov.

M. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk, ktoré mu je povinný Okresný súd Košice – okolie vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia nálezu ústavného súdu.

Okresný súd Košice – okolie je povinný uhradiť M. K. trovy právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (za úkony prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie v zmysle vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z.)“.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. J. P., listom z 2. novembra 2005 sp. zn. Spr. 995/05 a právny zástupca sťažovateľa podaním z 23. novembra 2005.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronologický prehľad úkonov okresného súdu vykonaných v danej veci, ako aj tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Dňa 10. 1. 2000 bol vyhlásený Krajským súdom v Košiciach sp. zn. 3 K 289/99 konkurz na RD K. a na PD V. dňa 29. 3. 2001 sp. zn. 1 K 228/96.

Keďže žalovaný je v konkurze, konanie je zo zákona prerušené. V pravidelných 6-mesačných intervaloch sa zisťuje v akom štádiu je konkurzné konanie.

V sťažnosti sťažovateľa je uvedené, že pojednávania sa odročovali z dôvodu slabej prípravy prejednávajúceho sudcu. S týmto názorom nemôžeme súhlasiť, pretože vedenie konania je len vecou prejednávajúceho sudcu. Ako to vyplýva zo zápisnice o pojednávaní, prejednávajúci sudca vykonával rôzne dokazovania za účelom upresnenia náhrady mzdy, pretože žalobca – sťažovateľ bol v spornom období zamestnaný u iných zamestnávateľov a taktiež bol poberateľom dávok v nezamestnanosti.

Chcem upriamiť pozornosť aj na túto skutočnosť, že v rokoch 1999 – 2001 mali sudcovia na tunajšom súde vo svojich senátoch okolo 420 až 460 vecí, pričom ročný nápad u prejednávajúcej sudkyne bol 290 vecí, pričom ročne skončila okolo 270 vecí.

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na ústnom pojednávaní.“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľa k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu stanovisko nezaujal, uviedol však nasledovné:

„V (...) zmysle výzvy ústavného súdu sťažovateľ a právny zástupca oznamujú, že netrvajú na ústnom pojednávaní, ako to je už uvedené v ústavnej sťažnosti.

Právny zástupca uplatňuje trovy právneho zastúpenia v zmysle petitu ústavnej sťažnosti, ktoré žiada poukázať na účet (...)“.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 1041/93:

Dňa 30. septembra 1993 podal sťažovateľ na bývalom Okresnom súde Košice - vidiek proti odporcovi PD K. návrh na vyslovenie neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru.

Dňa 19. apríla 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 16. máj 1995 s tým, že odporca a jeho právny zástupca budú predvolaní pod hrozbou poriadkových opatrení a budú vyžiadané opisy mzdových listov, evidencia dovoleniek, evidencia dochádzky, bude tiež predvolaná svedkyňa A. K.

Dňa 16. mája 1994 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 20. jún 1994 s tým, že budú predvolaní svedkovia.

Dňa 20. júna 1994 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 12. júl 1994 s tým, že bude predvolaný svedok K. a opätovne bude vyžiadaná správa od MUDr. H.

Dňa 6. júla 1994 bola doručená súdu správa MUDr. H.

Dňa 8. augusta 1994 sťažovateľ doručil súdu potvrdenie o zárobku.

Dňa 12. júla 1994 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 6. september 1994 s tým, že sťažovateľovi uložil súd povinnosť do 30 dní predložiť presnú klasifikáciu požadovanej náhrady mzdy.

Dňa 6. septembra 1994 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že zástupcovi odporcu uložil súd povinnosť predložiť opisy mzdových listov.

Dňa 12. septembra 1994 odporca doručil súdu kópie mzdových listov.

Dňa 27. septembra 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok. Okresný súd žalobný návrh zamietol.

Dňa 11. novembra 1994 zákonná sudkyňa požiadala o predĺženie lehoty na písomné vypracovanie rozsudku.

Dňa 5. decembra 1994 sťažovateľ podal odvolanie proti predmetnému rozsudku okresného súdu.

Dňa 8. decembra 1994 sťažovateľ doručil súdu dôvody svojho odvolania.

Dňa 15. decembra 1994 súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k odvolaniu.

Dňa 19. januára 1995 bol spis doručený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 16. marca 1995 sa uskutočnilo odvolacie pojednávanie, na ktorom krajský súd rozsudkom zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bol návrh

sťažovateľa na vyslovenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru zamietnutý, a vyslovil, že okamžité zrušenie pracovného pomeru dané sťažovateľovi je neplatné. V ostatnej časti, t. j. vo výroku o zamietnutí návrhu na náhradu mzdy a výroku o trovách konania, zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 5. mája 1995 bol okresnému súdu predmetný spis vrátený.

Dňa 16. mája 1996 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby doručil súdu presnú špecifikáciu žalobného návrhu, a odporcu, aby zaslal opisy mzdových listov sťažovateľa za roky 1992 - 1996.

Dňa 4. júna 1996 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. jún 1996 s tým, že sťažovateľovi bola uložená povinnosť do 3 dní oznámiť presné označenie odporcu a špecifikáciu žalobného petitu.

Dňa 5. júna 1996 sťažovateľ požiadal súd o pripustenie zmeny v označení odporcu na PD V. Súčasne doručil súdu špecifikáciu žalobného petitu.

Dňa 26. júna 1996 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 5. august 1996.

Dňa 28. júna 1996 okresný súd požiadal Obvodný úrad práce K. o oznámenie, či bol sťažovateľ vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a či poberal dávky hmotného zabezpečenia v nezamestnanosti. Súd súčasne požiadal PD V. o zaslanie mzdových listov sťažovateľa a zaujatie stanoviska k návrhu.

Dňa 3. júla 1996 sťažovateľ oznámil súdu skutočnosti ohľadom poberania hmotného zabezpečenia v nezamestnanosti.

Dňa 17. júla 1996 odporca doručil súdu svoje stanovisko k návrhu a listinné dôkazy.

Dňa 5. augusta 1996 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľovi bola uložená povinnosť preukázať pasívnu legitimáciu odporcu.

Dňa 11. júla 1996 Obvodný úrad práce K. doručil súdu informáciu o poberaní hmotného zabezpečenia sťažovateľom pred nástupom do zamestnania.

Dňa 2. októbra 1996 sťažovateľ doručil súdu doklady, z ktorých vyplýva, že po rozdelení PD K. bol zaradený na výkon práce v PD V.

Dňa 22. apríla 1997 súd vyzval sťažovateľa, aby obratom špecifikoval svoje mzdové nároky.

Dňa 30. apríla 1997 právny zástupca sťažovateľa doručil súdu špecifikáciu mzdových nárokov sťažovateľa.

Dňa 22. septembra 1997 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľovi bola uložená povinnosť doložiť mzdové listy, zároveň mali byť vyžiadané výpisy z obchodného registra ohľadne obchodných spoločností N., s. r. o., a J., s. r. o.

Dňa 1. októbra 1997 bol v spise zaznamenaný tento úradný záznam: „v obchodnom registri bolo zistené, že firma J., s. r. o., nie je zapísaná v obchodnom registri“.

Dňa 28. októbra 1997 súd požiadal Okresný súd Bratislava I o zaslanie výpisu z obchodného registra ohľadne spoločnosti J., s. r. o., so sídlom v B. Súčasne súd prípisom požiadal J., s. r. o., B. o zaslanie informácie o dobe zamestnania a pracovnom zaradení sťažovateľa a súd požiadal aj N., s. r. o., so sídlom v K., o zaslanie informácie o dobe zamestnania a pracovnom zaradení sťažovateľa.

Dňa 31. októbra 1997 obchodná spoločnosť N., s. r. o., doručila súdu požadované informácie.

Dňa 6. novembra 1997 Okresný súd Bratislava I doručil požadovaný výpis z obchodného registra.

Dňa 24. novembra 1997 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 16. december 1997 s tým, že súd požiada J., s. r. o., o zaslanie výpisu mzdových listov sťažovateľa. Rovnaký prípis bude zaslaný aj Ing. M. Š.

Dňa 24. novembra 1997 súd prípisom požiadal J., s. r. o., o informáciu ohľadne dĺžky pracovného pomeru a pracovného zaradenia sťažovateľa v ich spoločnosti. Súčasne požiadal o opisy mzdových listov. Dňa 24. novembra 1997 súd zaslal rovnaký prípis aj Ing. M. Š.

Dňa 16. decembra 1997 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 19. január 1998 s tým, že odporca bude predvolaný pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Dňa 19. januára 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že ohľadom PD V. bude vyžiadaný výpis z obchodného registra.

Dňa 22. apríla 1998 súd požiadal obchodný register Okresného súdu Košice I o informáciu, či od 21. januára 1998 došlo k zmene zápisu v obchodnom registri ohľadne PD V.

Dňa 28. apríla 1998 bol súdu doručený výpis z obchodného registra Okresného súdu Košice I.

Dňa 29. júna 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. júl 1998 s tým, že odporcovi bola uložená povinnosť predložiť súdu konkrétny dôkazový materiál týkajúci sa rozdelenia PD K.

Dňa 22. júla 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. september 1998 s tým, že odporcovi bola uložená povinnosť doložiť listinné dôkazy a že na pokračujúce pojednávanie budú predvolaní ďalší svedkovia.

Dňa 21. septembra 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. október 1998 s tým, že pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty budú opätovne predvolaní svedkovia a zástupca odporcu.

Dňa 26. októbra 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24. november 1998 s tým, že predsedovi RD K. bolo uložené predložiť výpis z obchodného registra a spisový materiál týkajúci sa sťažovateľa a sťažovateľovi upraviť žalobný petit s upresnením odporcu.

Dňa 6. novembra 1998 sťažovateľ upravil žalobný petit návrhu.

Dňa 20. novembra 1998 RD K. doručilo súdu listinné dôkazy.

Dňa 24. novembra 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 30. november 1998 s tým, že bude pripojený spis sp. zn. Nc 270/96, bude predvolaná svedkyňa A. V., odporcom v 1. a 2. rade bola uložená povinnosť vyjadriť sa k návrhu sťažovateľa.

Dňa 30. novembra 1998 doručilo súdu svoje stanovisko k návrhu PD V.

Dňa 30. novembra 1998 bolo pojednávanie odročené na 15. december 1998, pretože sa nedostavili prísediaci.

Dňa 1. decembra 1998 doručilo súdu svoje stanovisko k návrhu RD K.

Dňa 14. decembra 1998 súd telegramom oznámil účastníkom, že pojednávanie nariadené na 15. december 1998 sa odročuje na 12. január 1999.

Dňa 12. januára 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca sťažovateľa oznámi súdu adresu Ing. L. M.

Dňa 21. januára 1999 právny zástupca sťažovateľa oznámil súdu adresu Ing. L. M.

Dňa 28. septembra 1999 súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby zabezpečil potvrdenie o príjme sťažovateľa od jeho zamestnávateľa spoločnosti P., s. r. o.

Dňa 9. novembra 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 14. december 1999 s tým, že svedkovia Ing. I. B. a L. M. budú predvolaní pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a Okresný úrad práce G. bude požiadaný o predloženie správy ohľadom sťažovateľa.

Dňa 14. decembra 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že bude urgované predloženie správy Okresného úradu práce G. J.

Dňa 3. októbra 2003 bol v spise zaznamenaný tento úradný záznam: *„Telefonicky zistené, že na Krajskom súde v Košiciach prebieha konkurzné konanie vo veci úpadcu RD K. pod sp. zn. 3 K 289/99 a vo veci úpadcu PD V. sp. zn. 1 K 228/96 a ku dňu 3. októbra 2003 neboli skončené“*.

Dňa 5. marca 2004 bol v spise zaznamenaný úradný záznam: *„konkurzné konania neboli ku dnešnému dňu skončené“*.

Dňa 7. júna 2004 bol v spise zaznamenaný úradný záznam: *„konkurzné konania neboli do dnešného dňa skončené“*.

Dňa 9. novembra 2004 bol v spise zaznamenaný úradný záznam: *„stav nezmenený“*.

Dňa 18. februára 2005 bol v spise zaznamenaný úradný záznam: *„konkurzné konanie sp. zn. 3 K 289/99 nebolo skončené a sp. zn. 1 K 228/96 nebolo skončené“*.

Dňa 11. mája 2005 bol v spise zaznamenaný úradný záznam: *„stav nezmenený“*.

Dňa 6. júna 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či trvá na žalobnom návrhu napriek tomu, že proti odporcovi PD V. bol vyhlásený konkurz uznesením krajského súdu sp. zn. 1 K 228/96 z 29. marca 2001 a proti odporcovi RD K. bol vyhlásený konkurz uznesením krajského súdu sp. zn. 3 K 289/99 z 10. januára 2000.

Dňa 6. júna 2005 súd prípisom požiadal konkurzné oddelenie krajského súdu o oznámenie, či konkurzné konania vedené pod sp. zn. 1 K 228/95 a 3 K 289/99 boli ukončené a prípadne akým spôsobom.

Dňa 15. júna 2005 krajský súd oznámil okresnému súdu, že vo veci úpadcu PD V. sa konalo prieskumné pojednávanie 31. októbra 2001. Konkurz nie je ukončený. Takisto vo veci úpadcu RD K. nebol konkurz ukončený.

Dňa 15. augusta 2005 právny zástupca sťažovateľa oznámil súdu, že k otázke, či trvá na žalobnom návrhu, sa bude môcť vyjadriť až po porade s klientom, ktorý sa v súčasnosti podľa vyjadrenia príbuzných nachádza v zahraničí a má ho vyhľadať do konca augusta 2005.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o náhradu mzdy z neplatného zrušenia pracovného pomeru vedenom pod sp. zn. 8 C 1041/93, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ, došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd poznamenáva, že o prerušení napadnutého konania získal informácie až

po prijatí predmetnej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, pričom ústavnému súdu neušlo pozornosti, že sťažovateľ bol oboznámený o tejto právnej skutočnosti taktiež až výzvou okresného súdu v lete tohto roku, preto ústavný súd jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie, pričom sťažnosťou a uznesením o prijatí na ďalšie konanie je ústavný súd inak viazaný (napr. I. ÚS 47/03, IV. ÚS 224/03). V danom konkrétnom prípade však napadnuté konanie posúdil iba do prerušenia konania 29. marca 2001.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je náhrada mzdy, t. j. vec, ktorej povaha (spor o existenciu nárokov, ktoré sú zdrojom príjmov sťažovateľa) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto občianskoprávneho konania, ktoré trvalo na okresnom súde do prerušenia konania 29. marca 2001 viac ako sedem rokov, podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci, najmä už ani preto, lebo o základe žalobného návrhu bolo rozhodnuté už 16. marca 1995, keď krajský súd vyslovil, že okamžité zrušenie pracovného pomeru dané sťažovateľovi je neplatné.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom, teda doterajšia dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľa.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci nečinný bez akýchkoľvek zákonných dôvodov v období od 5. mája 1995 do 16. mája 1996 (dvanásť mesiacov), od 2. októbra 1996 do 22. apríla 1997 (vyše šesť mesiacov) a od 21. januára 1999 do 28. septembra 1999 (osem mesiacov). Okresný súd teda minimálne počas dvoch rokov a dvoch mesiacov vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ vo veci náhrady mzdy počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Obranu okresného súdu, ktorý v danej súvislosti upriamil pozornosť ústavného súdu „*aj na túto skutočnosť, že v rokoch 1999 – 2001 mali sudcovia na tunajšom súde vo svojich senátoch okolo 420 až 460 vecí, pričom ročný nápad u prejednávajúcej sudkyne bol 290 vecí, pričom ročne skončila okolo 270 vecí*“, nemožno akceptovať. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení podpredsedu okresného súdu. Ústavný súd už v podobných súvislostiach opakovane vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priesťahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných priesťahov. I keď nie

všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. Vzhľadom na to, že najneskôr 29. marca 2001 bolo napadnuté konanie zo zákona prerušené, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä aj na povahu veci považuje za primerané vo výške 30 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 5 302 Sk z dôvodu trov jeho právneho zastúpenia.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti z 8. septembra 2005). Za dva úkony vykonané v roku 2005 patrí odmena v sume dvakrát po 2 501 Sk a režijný paušál trikrát po 150 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 5 302 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2005